

<https://printo.it/pediatric-rheumatology/BA/intro>

Lyme arthritis

Verzija

1. ŠTA JE LYME ARTRITIS

1.1 Što je to?

Lyme arthritis jedna je od bolesti uzrokovanih bakterijom *Borrelia burgdorferi* (Lajmska borelijoza) koja se prenosi ubodom krpelja, uključujući *Ixodes ricinus*.

Zglobovi su ekskluzivne mete infekcije sa *Borrelia burgdorferi* u većini slučajeva, mada mogu biti zahvaćeni i koža, centralni nervni sistem, srce, oko i drugi organi. Također, može postojati podatak o zahvaćenosti kože u obliku migrirajućeg eritema, crvenog osipa koji se širi na mjestu ugriza krpelja.

U rijetkim slučajevim, neliječeni slučajevi Lyme artritisa mogu dovesti do infekcije centralnog nervnog sistema.

1.2 Koliko je čest?

Samo mali broj djece s artritismom ima Lyme arthritis. Uz to, Lyme arthritis je kod djece i adolescenata vjerovatno najčešći arthritis koji se javlja u Evropi nakon bakterijskih infekcija. Rijetko se javlja nakon dobi od 4 godine i zbog toga je u prvom redu bolest školske djece.

Javlja se u svim dijelovima Evrope, ali je najčešći u Središnjoj Evropi i južnim dijelovima Skandinavije oko Baltičkog mora. Premda prenos ovisi o ugrizu zaraženih krpelja, koji su aktivni od aprila do oktobra (u zavisnosti od vanjske temperature i vlažnosti) Lyme arthritis može početi u bilo kom dijelu godine zbog dugog i varijabilnog vremena između ugriza krpelja i početka otoka zglobova.

1.3 Koji su uzroci bolesti?

Uzrok bolesti je bakterija *Borrelia burgdorferi*, koja se prenosi ugrizom krpelja *Ixodes ricinus*. Većina krpelja nije zaražena i zato većina uboda krpelja ne dovodi do infekcije, a većina infekcija, ako se u početku manifestiraju kao migrirajući eritem, ne napreduje do kasnijih faza u kojima se javlja Lyme artritis.

To naročito odnosi na slučajeve gdje su u ranim fazama bolesti, uključujući migrirajući eritem, tretirani antibioticima. Zato, iako se Lyme borelioza, u formi migrirajućeg eritema može javiti u do 1:1000 djece godišnje, pojava Lyme artritisa, koji je kasna manifestacija bolesti, je rijedak događaj.

1.4 Je li nasljedna?

Lyme artritis je zarazna bolest i nije nasljedna. Međutim, Lyme artritis koji je rezistentan na antibiotsku terapiju je udružen sa određenim genetskim markerima ali precizan mehanizam ove predispozicije nije poznat.

1.5 Zašto je moje dijete bolesno? Može li se bolest spriječiti?

U Evropskim regijama u kojima ima krpelja teško je spriječiti ugriz krpelja kod djece. Međutim, u većini slučajeva uzrok *Borrelia burgdorferi* ne prenosi se odmah po ubodu krpelja već je potrebno nekoliko sati ili cijeli dan dok bakterija dođe do pljuvačnih žlijezda krpelja te se kroz njegovu pljuvačku izluči u domaćina (ljudsko tijelo). Krpelji su na koži domaćina pričvršćeni 3 do 5 dana i hrane se njegovom krvlju. Ako se tijela djece svaku večer u ljetnim mjesecima pregledaju i ako se otkriveni krpelji odmah uklone, prijenos *Borrelie burgdorferi* je malo vjerovatan. Preventivna terapija antibioticima nakon uboda krpelja se ne savjetuje.

Ali, ako se pojavi migrirajući eritem kao rana manifestacija bolesti, potrebna ju je liječiti antibioticima. Ovaj tretman će zaustaviti dalje razmnožavanje bakterije i prevenirati će nastanak Lyme artritisa. U SAD-u je razvijena vakcina protiv jednog soja *Borrelie burgdorferi* ali je povučena sa tržišta zbog ekonomskih razloga. Ovo cjepivo beskorisno je u Europi zbog varijacija sojeva.

1.6 Je li zarazna?

Iako se radi o infektivnoj bolesti, ona nije zarazna (ne može se prenijeti sa čovjeka na čovjeka) budući da se prenosi samo putem krpelja.

1.7 Koji su glavni simptomi?

Najčešći simptomi Lyme artritisa su otok zgloba sa izlivom i ograničenje pokreta u zahvaćenom zglobovima. Veliki otok je često praćen sa malo ili nimalo bola. Najčešće zahvaćeni zglob je koljeno, iako mogu biti zahvaćeni i drugi veliki pa čak i mali zglobovi. Rijetko se dogodi da koljeno nije uopće zahvaćeno: 2/3 slučajeva prezentira se kao monoartritis koljena. U više od 95% slučajeva radi se o oligoartikularnom obliku bolesti (zahvaćeno 4 ili manje zglobova) u kojem na kraju bude jedino preostalo zahvaćeni zglob koljeno. Lyme artritis se pojavljuje kao epizodični artritis kod 2/3 slučajeva (npr. Artritis koji nestane spontano nakon nekoliko dana do sedmica i, nakon intervala bez bilo kakvih simptoma, se ponovno vraća na iste zglobove). Učestalost i vrijeme trajanja epizoda upale zgloba obično se s vremenom smanjuje, iako u nekim slučajevima upala može postati hronična. Također, postoje i rijetki slučajevi u kojima je od početka artritis prisutan duže vrijeme (3 mjeseca i duže).

1.8 Je li bolest ista u svakog djeteta?

Ne. Bolest može biti akutna (ako se radi o jednoj epizodi artritisa), epizodična ili hronična. Čini se da se akutni oblik bolesti češće javlja kod mlađe djece, a hronični oblik češće kod adolescenata.

1.9 Da li se bolest kod djece razlikuje od one kod odraslih?

Bolest je slična kod djece i odraslih. Ipak, kod djece se artritis može javiti češće nego kod odraslih. Što je dijete mlađe, tok bolesti je brži i veća je vjerovatnost uspješnog provođenja antibiotske terapije.